

Sosyal Medya Ve Değişim: Bloglar Aracılığıyla Anneliğin Evrimi Üzerine Netnografik Bir Analiz

Ercan AKTAN, Dr. Öğr. Üyesi, Aksaray Üniversitesi İletişim Fakültesi, Aksaray-TÜRKİYE,
ercanaktan@aksaray.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8731-1896

Hasan Hüseyin KAYIŞ, Arş. Gör., Aksaray Üniversitesi İletişim Fakültesi, Aksaray-TÜRKİYE,
hasanhkayis@aksaray.edu.tr, Orcid: 0000-0003-3811-3636

ÖZ

Sosyal medya, bireylerin kendi aralarında ve topluluk halinde kuracakları iletişim için son derece önemli bir mecradır. Sosyal medya ile gerçekleştirilen iletişim, kişilerin diğerleri ile etkileşimleri ve fikirler üzerinde yaratacakları etki açısından önem taşımaktadır. Sosyal medya araçları arasında yer alan bloglar da bir web günlüğü olarak takipçilerin kanaatleri üzerinde belirleyici olabilmektedir. Sosyal medyanın gelişimi ile sanal ortamda oluşan grupların kendilerine özel yapılarını öğrenme gereksinimleri de araştırmacılar, pazarlama çevreleri ya da sosyal alanlarda ortaya çıkmış ve bu maksatla sanal grupların etnografik özelliklerini tanımlamaya yardımcı olacak netnografi yöntemi geliştirilmiştir. Bu araştırma bloglar vasıtasıyla annelik kavramının nasıl değiştiğini, yeni annelik kavramının bloglar üzerinden nasıl inşa edildiğini, bloggerların anneler üzerindeki etkisini ortaya koyabilmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma neticesinde, blogger annelerin çocuk eğitimi, çocukla kurulacak duygusal bağ, annenin hangi doğum yöntemini kullanacağı, yeni nesil annelik fikrinin benimsenmesi gibi konularda anneler üzerinde etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar kelimeler: Anne, Annelik, Sosyal Medya, Blog, Blogger, Blogger Anne, Yeni Nesil Annelik.

Social Media And Change: A Netnographic Analysis on the Evolution of Motherhood Via Blogs

ABSTARCT

Social media is a highly important medium for communications to be established by individuals both among themselves and in masses. Communications that are established through social media are important in terms of interactions of individuals with others and their possible effect on opinions. Being among social media tools; blogs may also determine the opinions of followers as a web diary. The need for groups that have emerged in the virtual environment with the development of social media to learn their distinctive structures has been observed in researchers, marketing environments or social areas and for that purpose, netnography method has been developed for the purpose of defining the ethnographic characteristics of virtual groups. This

study has been conducted for revealing how the concept of motherhood has been altered via blogs, how the concept of new motherhood is constructed on the basis of blogs and how bloggers affect mothers. As a result of the study, it has been concluded that blogger mothers affect mothers on some subjects like child education, emotional bond to be established with the child, mother's choice of delivery method and adoption of the idea of new generation motherhood.

Keywords: *Mother, Motherhood, Social Media, Blog, Blogger, Blogger Mother, New Generation Motherhood.*

GİRİŞ

İnternetin getirdiği yeniliklerle beraber teknoloji toplum hayatına daha da derinden etkiler bırakmaya devam etmiştir. Özellikle web 2.0 ile etkileşime açık hale gelen internet uygulamaları içerik üretmek ve ürettiğini yaymada çığır açmıştır. Bu içerikleri yaymada kullanılan araçlar olarak ise “sosyal medya” araçları olarak adlandırılan sosyal paylaşım ağları ve bloglar ön plana çıkmaktadır (Bayraktutan vd. 2012).

Bu mecralar hayatımıza o kadar etki ediyor ki artık medya ve iletişim teknolojileri olmadan günlük yaşantımızda, boş zamanlarımızda, iş yerinde ya da ailemiz ve arkadaşlarımızla bu teknolojiler olmadan yaşadığımızı hayal bile edemiyoruz. Bunun bir neticesi olarak 21. yüzyıl ev hayatı görsel- işitsel bilgi ve telekomünikasyon hizmetlerini birleştiren multimedya kültürünün alanına dönüşüyor (Livingstone, 2002). Buradan da anlaşılacağı üzere teknolojik gelişmelerden etkilenen kurumların başında aile kurumu gelmektedir. Teknolojinin bu denli ev hayatının başköşesine kurulması ev içerisindeki ilişkileri ve rutin ev pratiklerini de değiştirmiştir. Bu teknolojik gelişmeler bağlamında ebeveynlerin hamilelik sürecinde başlayan medyaya ilgisi doğum sonrasında da hatta doğum anında bile devam etmektedir. Hatta günümüzde iyi ebeveyn olabilmek için farklı kanallardan destek alabilmenin tek yolu medya olarak görülmektedir (Perren vd., 2005; Cooper vd., 2009).

Sosyal medya yeni annelerin, yeni sorumluluklarını yerine getirme ve bunlarla başa çıkma konusunda destek alabilmelerinin bir yolu olarak görülmektedir. Bunun için sosyal medya biçimleri aracılığıyla gerçekleştirilen etkileşim sosyal bağlantı yoluyla gerçekleşmektedir (Rideout vd., 2010). Bu sosyal bağlantı platformlarından birisi de bloglardır. Bloglar anneler için nispeten yeni ifade ve bağlantı biçimidir. Popüler olan bu medya biçimi anneler tarafından daha geniş ebeveyn topluluklarıyla bağlantı kurmak için kullanılmaktadır (Belkin, 2011). Bu bağlantı çok önemli olduğu için günümüzde modern anneler blog açarak ya da blogları takip ederek bu alanda var olmaya çalışmaktadırlar. Bu çabanın bir sonucu olarak annelik blogları günümüzde oldukça yaygın bir hale gelmiştir. On binlerce kadın bu alanları bilgi, destek, hediye ve eğlence için günlük olarak çevrimiçi şekilde kullanmaktadır. Aynı zamanda bu alanlarda var olmak, annelerin doğum sonrası yalnızlıklarını diğer annelerle bağlantı kurarak aşmalarına yardımcı olmaktadır (Feinberg, 2010). Tüm bunlar şüphesiz geleneksel anneliğin farklı bir biçimde tezahür etmesine yol açmakla beraber, dönüşen anneliğin sosyal medya ve

bloglar ile yeni bir boyut alması bu pratiği mevcut köklerinden koparmaktadır. Bu yüzden modern annelik pratiği söz konusu olduğunda blog anneciliğinden bahsetmek bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak günümüzde blogların anneler tarafından yaygın bir biçimde kullanılmasının yanı sıra blog anneciliğinin farkında olmayan ve henüz bu alanı keşfetmeyen pek çok annenin varlığı da bilinmekle beraber yine de bu alanlar anneler arasındaki sosyal bağlantı ve destek için kullanılan bir alan olarak işlemektedir (McDaniel vd., 2012).

Bu sebeple bu araştırma, annelik bloglarında yer alan annelerin grupsal özelliklerini ve bloggerların annelerin görüşleri üzerindeki rolünü ortaya koymak aynı zamanda blogların anneliğin evrimindeki tesirini ortaya koymak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada çevrimiçi grupların etkileşimsel varoluşlarının altında yatan unsurları keşfetmek için netnografi yöntemi kullanılmıştır. Netnografi yönteminin esaslarına bağlı kalınarak yapılan ön araştırma sonucunda blogcuanne.com sitesi incelenmiştir.

SOSYAL MEDYA

Sosyal medya kavramının akademik çalışmalarda tam olarak neye karşılık geldiği ve içerisine nelerin konulacağı konusunda bir tartışma süregitmektedir. Ancak sosyal medyanın web 2.0 teknolojilerinden beslenmesi ve kullanıcı tarafından yönlendirilebilmesi onu diğer internet tabanlı medya ortamlarından ayırmaktadır (Kaplan ve Haenlein, 2010). Ancak kavram olarak bakıldığı zaman sosyal medya, bloglar, tartışma panoları ve sohbet odaları, tüketiciden tüketiciye e-posta, tüketici veya hizmet derecelendirme web siteleri ve forumları, internet tartışma odaları ve forumlar da dâhil olmak üzere çevrimiçi konuşma forumlarının geniş bir yelpazesini kapsar (Mangold ve Faulds, 2009). Daha popüler ve güncel bir tanımla “ sosyal medya”; bloglar, Twitter gibi mikrobloglar, sosyal paylaşım siteleri veya video, görüntü ve dosya paylaşım platformları gibi *World Wide Web* uygulamalarının türevlerini ifade etmede kullanılan popüler bir kavramdır (Fuchs, 2014).

Sosyal medya, sağladığı avantajlardan dolayı kullanıcılar tarafından büyük bir ilgi ile karşılaşmıştır. Bu yeni medya ortamı ile kullanıcılar kendi içeriklerini hazırlama ve bu içerikleri bu kanallar vasıtasıyla dolaşıma sokup, karşıdakilerle bu konu hakkında tartışma imkânı sağlamıştır (Alıkcı, 2011: 12). Bu yönüyle sosyal medya katılımcıları cesaretlendirdiği gibi geri bildirim mekanizmalarının işlemesine de katkı sağlar. Geri bildirim mekanizmalarının çalıştırılması sosyal medyanın herkese açıklığının bir göstergesi olarak işler ve bu özelliğiyle herkesin bu alanda var olmasını teşvik eder. Bu teşvikle beraber iki yönlü bir konuşmaya imkân vermesi bu alanı diğer tek yönlü medya akışından farklılaştırır. Aynı zamanda insanların birbirleriyle kurduğu iletişimin bir sonucu olarak bazı toplulukların kurulmasına ortam sağlayabilir ve bu topluluklarda insanlar birbirleriyle resim, video vs. paylaşımları yapabilir. Bu paylaşımların farklı sosyal medya alanlarıyla bir link vasıtasıyla paylaşılması sosyal medyanın bağlantılılık özelliğine denk gelmektedir (Mayfield, 2008).

Sosyal medyanın etkileşime açıklığı ve kişisel olarak içerik oluşturma özelliği daha önceden içeriğe müdahale şansı bulunmayan insanların günlük olarak bu pratiği yapması ve bu alanda git gide artan bir şekilde var olmasına neden olmuştur. Özellikle editoryal müdahaleden bağımsız bir şekilde paylaşılan bu içeriklerin bir akıllı telefon ve internet bağlantısı gerektirmesi bu alanın cazibesini artırmıştır (Baym ve Boyd, 2012).

BLOG

Sosyal medya çeşitlerinin ortak özelliği olarak içeriğe müdahale ve kendi sosyal medya platformunun editörü olma durumu her bir platform özelinde farklı bir biçimde gerçekleşmektedir. Bu yüzden blog olarak adlandırılan sosyal medya platformunun da diğer sosyal medya platformlarından bir takım farklılıkları mevcuttur.

Sosyal medya platformunun bir türü olarak bilinen bloglar esas olarak “kişisel çevrimiçi gazete ya da dergi” özelliği taşırlar. İster küçük bir gruba yönelik olsun ister daha geniş kitlelere yönelik içerik sunuyor olsun özünde sosyal bir yapıdadır. Blog kelimesinin kökeni zamanın bu alandaki ender uygulayıcılarından biri olan John Barger’in 1997 yılında kendi sitesini bir “weblog” olarak adlandırmasına kadar gitmektedir. 1999 yılında bir başka kullanıcı olan Peter Merholz ise bu terimi isim ve fiil anlamına gelecek şekilde “blog” olarak kısaltmıştır (The Economist, 2006). Bloglar düzenli aralıklarla güncellenen ve içeriğinde metin, resim, ses ve görüntü olan sosyal medya platformlarıdır. Bu yönüyle bloglar bilgi paylaşma ve dağıtma gibi çeşitli amaçlara hizmet ederler (OECD, 2007: 36).

Bloglar genellikle tek bir kişi tarafından yönetilmekle beraber son yıllarda kurumsal firmalar ve şirketler de bu alanda varlık göstermeye başlamışlardır. Ancak tek bir kişi ya da belirli bir kurum tarafından yönetilmesi bir sosyal medya alanı olan blogların etkileşim ögesini barındırmadığı anlamına gelmez. Kullanıcı yorumlarıyla bloglar üzerinden geri bildirim mekanizması çalıştırılarak etkileşim sağlanmaktadır (Kaplan ve Haenlein, 2010). Bununla beraber değişik ilgilere yönelik farklı formatta içerik oluşturan blog türleri de mevcuttur. Bunlara: kişilerin kendi hayatlarına dair bilgileri paylaştığı *kişisel bloglar*, politik meseleler hakkında içeriklerin yer aldığı politik bloglar, profesyonellerin ve iş adamlarının diğer firmalarla ve iş adamlarıyla daha az resmi bir ortamda etkileşim kurmasına imkân sağlayan *iş/ticari bloglar* ve *haber blogları* vs örnek gösterilebilir (Mayfield, 2008). Buradan hareketle blogların değişik amaçlarla kullanıldığı görülmektedir. Son yıllarda annelerin de bu alanlara yönelmesi ve annelik pratiğini bu alanlarda sergilemesi bu alanların konu bakımından oldukça geniş olduğunu ortaya koymaktadır.

SOSYAL MEDYA, KADIN VE BLOGLAR

Teknoloji üzerindeki erkek hegemonyası giderek parçalanadursun, sosyal medyada artan kadın sesiyle birlikte bu alan pek çok kadın için gündelik hayatın bir parçası durumuna

gelmiştir. Günümüzde kadınlar gündelik hayatta erkeklere göre bu alanı daha aktif bir biçimde kullanmaktadır (Casey, 2017). Bu ivmelenmenin bir sonucu olarak internetin yaygınlaşmasıyla beraber, önceki nesil kadına kıyasla 1990'lı yıllardan sonraki kadınlar özellikle dijital ortamlarda daha çok sosyalleşmektedir (Parmaksız, 2012). Bu alanı kadınlar için çekici kılan özelliklerinin başında ise bilgi paylaşımı yapabilmeleri, başkalarının paylaşımını görüp yorum yapabilmeleri gelmektedir.

Kadınlar, sosyal medyada aktif bir biçimde yer alırken türlere göre kullanım oranları değişebilmektedir. Genel itibariyle blog kullanımlarına bakıldığında farklı araştırmalar farklı sonuçlar vermektedir. Vodaco Agency ve Pazarlamadünyasi.com işbirliğiyle 2009 yılında gerçekleştirilen bir araştırmada kadınların oranı %22,1'de kalırken erkekler %30 ile bu türü kullanımda lider konumdadır. Blogging.org'un "*state of the blogging 2016*" adlı araştırmasında ise kadınların hakimiyeti mevcutken Nielsen.com'un araştırması da bu yöndedir. Sysomos.com'un araştırmasında ise oransal olarak kadınlar %50.9 ile blog kullanımında öndedir (Nielsen, 2012; Sysomos, 2010; Johnson, 2016; Vodaco Agency ve Pazarlamadünyasi.com, 2009). Ancak kadınların blog kullanımını "annelik" olgusu etrafında değerlendirildiğinde farklı bir kullanım şekli ortaya çıkmaktadır. Kadınların son yıllardaki sosyal medya ve blog kullanımı açısından dikkat çeken bir konu olarak "anne blogger"ların sayılarının artması dikkatleri bu platforma çekmiştir.

Genel olarak "anne blogger"lar annelik tecrübeleri üzerine blog yazan kişiler olarak tarif edilmektedir (Öz ve Turancı, 2016). Bir başka deyişle "anne blogger" kavramı, kadınların kendi özgün tarzlarıyla çocukları ile ilgili bilgileri bloglarda paylaştıkları bir pratik olarak karşımıza çıkmaktadır (Lopez, 2009). Bu yönüyle anne blogları günümüzde World Wide Web'in kamusal alanında kendine yer bulmaktadır. Bunun bir sonucu olarak aktif anneler paylaştıkları içeriğe anında annelerden ya da anne olmayanlardan cevap alabilmektedir. Aynı zamanda anne bloggerlar bu platformda kendi anneliklerini oluştururlar ve okuyucular oluşturulan bu anneliği yorumlama, düzeltme ve netleştirme şansına sahiptirler. Bu yönüyle blogger annenin paylaştığı şey artık bir aile hatırasından çok bir blogda yayınlanan anneliğin yeniden inşası ve sunumudur. Annelerin kendi eliyle yaptığı bu eylem anneliğin kamusal ve söylemsel bir eyleme dönüşmesine neden olmaktadır (Powell, 2010). Bununla beraber annelerin blog yazmasının sebebi olarak iki etken karşımıza çıkmaktadır. Bunlar; ilk olarak bu blogları yazabilme motivasyonları, ikinci olarak ise bu bloglardan bir takım kazanımlar sağlıyor olmalarıdır. Finansal kazancın yanında bir takım etkenler de bu blogların yazılmasına neden olabilmektedir. Bunlara ise uygunluk, kişisel doyum, ifade ve bağlantı kurma gibi faktörler örnek gösterilebilir (Webb ve Lee, 2011).

YÖNTEM

Bu çalışmanın amacı sosyal medya araçları arasında yer alan blogların annelik açısından değerlendirilmesidir. Bu maksatla anne blogları netnografi araştırmasında kullanılmak üzere

tercih edilmiştir. Araştırmada netnografi yöntemi kullanılarak analizler gerçekleştirilmiştir. Çalışmada netnografi yönteminin seçilmesinin sebebi özellikleri ortaya konulmaya çalışılan annelerin doğal sohbet ortamlarında yalın biçimde gözlenebilmesini sağlamaktır. Günümüzde “internetin artan kullanımı, sanal ortamda giderek daha fazla yer alan tüketicilerin davranışını anlamlandırabilmek amacıyla etnografik araştırma tekniklerinin sanal ortama adapte edilmesi ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. Bu doğrultuda, sanal topluluklardaki tüketici davranışını inceleyen yeni bir araştırma yöntemi geliştirilmiştir. Çevrimiçi kültür ve toplulukların incelenmesine katılımcı bir yaklaşım olan yöntem, “siber etnografi”, “siber antropoloji”, “dijital etnografi”, “online etnografi”, “sanal etnografi” gibi isimlerle anılmaktadır. Ancak bu terimler daha çok sosyologlar ve diğer araştırmacılar tarafından kullanılırken, pazarlama araştırmasında yöntem “netnografi” adını almıştır. Netnografi, etnografi yönteminin günümüz bilgisayara dayalı sosyal dünyasının karmaşıklığına adapte edilmiş halidir. Etnografide yüz yüze ve kültürel etkileşimler yoluyla veri toplanırken, netnografide çevrimiçi iletişim yoluyla veri toplanmaktadır” (Özbölük & Dursun, 2015: 232).

Netnografi yöntemi beş aşamadan oluşmaktadır. Bunlar (1) giriş, (2) veri toplama ve analizi, (3) güvenilir yorumlama, (4) etik araştırma, (5) üye kontrolleri şeklindedir (Varnalı, 2013). Bu bağlamda araştırmanın gerçekleştirileceği dijital ortamın seçiminde belirleyici olacak olan “annelik, yeni nesil annelik, blogger anne, blogcu anne, anneliğin değişimi, yeni annelik” anahtar kelimeleri belirlenerek arama motorlarında aramalar gerçekleştirilmiş ve blogcuanne.com isimli anne bloğu araştırma kapsamında incelenmek üzere tercih edilmiştir. Bu bloğun tercih sebebi ise günlük iletişim ve üretilen içerik sayısının diğer anne bloglarına göre daha fazla olmasıdır. Aynı zamanda en iyi anne bloğu denildiğinde akla ilk gelen blog olması (<http://www.markahocam.com>) da bu seçimde etkili olmuştur. Ayrıca blogcuanne.com, 64 bin 729 Facebook, 24 bin 700 Twitter ve 106 bin Instagram takipçisi ile oldukça geniş bir takipçi kitlesine de sahiptir.

blogcuanne.com, sayfasında hem blog hem de forum alternatifi ile katılımcıların açılan konulara dâhil olması ve görüşlerini paylaşımları için uygun alt yapı oluşturulmuştur. Blog bölümünde toplam 19 ana konu açılmış ve takipçilerle paylaşılmıştır. Bu ana konulardan araştırma kapsamında gebelik günlükleri (622 alt konu), çocuk (556 alt konu), hamilelik ve doğum (244 alt konu), anne günlükleri (62 alt konu), gez toz (10 alt konu) ana konuları ele alınmıştır. İncelenen blogdan elde edilen veriler kopyalanmış ve bu veriler üzerinden analizler gerçekleştirilmiştir.

Bulgular ve Yorum

“Blogcu Anne Elif Doğan; Deniz’in, Derin’in ve Derya’nın annesidir. Lise aşkıyla evlenmiş, birlikte Amerika’ya gitmiş, yaklaşık sekiz sene okuyup, yaşayıp, çalıştıktan sonra Türkiye’ye

dönmüştür. Çocuğuna kendisi bakmak için çalışmaya ara vermiş ve "sadece anne olmak"tan bunalinca kendini blog tutarken bulmuştur. O zamandan beri de Blogcu Anne'dir" şeklinde kendini takipçilerine sunan blogcuanne.com'a dair yapılan takip neticesinde elde edilen netnografik bulgular aşağıda incelenmiştir.

Anneliğe Dair Bulgular

Annelik dünyanın tüm toplumlarında kutsal, değerli, önemli, paha biçilmez bir erdem, görev, vazifedir. Annelik ile ilgili toplumların değer yargılarına uygun türden deyimler atasözleri gibi çeşitli mottolar oluşturulmuştur. Hemen hemen her kadın, anne olmak annelik duygusunu tatmak istemektedir. Kadınların kendi arasında annelik üzerine yorum ve görüşler yapıldığı gibi kadınlarla erkekler arasında da anneliğe dair zaman zaman fikir alışverişinde bulunulur. blogcuanne.com sitesinde, blogger Elif Doğan kendi bloğu üzerinden, kadınların kendi annesi ya da kayınvalidesinden anneliğe dair fikir aldığı eski annelik formunun aksine, günümüzün yeni annelerine bebek bakımı ve annelik mesleği üzerine tavsiyelerde bulunan yeni nesil bir annedir.

Bu yeni fikirler, yeni nesil anneler tarafından benimsenmekte ve hemen uygulamaya geçilmekte veya geçileceği vaad edilmektedir. Blog ortamında yapılan bu paylaşım ve yorumlar bazen tam manasıyla gerçeği anlatırken bazen de ironik bir anlatımı kapsamaktadır. Örneğin "bir hayat tarzı olarak uykusuzluk" başlıklı yazısında blogcuanne, üçüncü çocuğuyla birlikte "bebeğimin uykusunu eğiteceğim" idealiyle yola çıktığını ancak komşularında başlayan tadilatın yeni çıktığı yolu sekteye uğrattığını, ardından gündüz uyumayan çocuğun geceleri de uyumamaya başladığını, sonunda kendisinin de uykusuz bir anne olarak yoluna devam edeceğini anlatmaktadır. Uyku ile ilgili tarihsel okumalar yapan blogger, tarihsel olarak tek parça uyumanın son iki yüzyıldır, ortaya çıktığını belirterek "Görüldüğü üzere, benim de bu yeni uykusuzluk manifestom (!) tarihsel alışkanlıklara paralellik gösteriyor. Ki bakarsan son bir senedir tek parça halinde uyumanın ne olduğunu unuttum; tam tersi ne geliyorsa başıma kesintisiz uykuyu aramaktan geliyor. Aramayacağım kardeşim, var mı? Bulan tadını çıkarsın, ben kaybettim..." diyerek anneliğin çeşitli zahmetlere katlanılan boyutunu gözler önüne seriyor. blogcuanne, aynı zamanda takipçilerine ironik bir ifadeyle "Üç çocuklu bir arkadaşım, üçüncü çocuğuma hamile olduğumu öğrendiğinde 'Üçüncüyü elinin tersiyle büyütürsün' demişti. Meğer bu 'elinin tersiyle büyütürsün', 'Elinin tersiyle uyutursun' anlamına gelmiyormuş. Ben de uyumuyorum artık. Çok mutluyum. Bu yeni halimi çok sevdim. Canım yeni ben. Hı hı, evet..." diyerek uykusuzluğun geldiği boyutu vurgulamaktadır.

Takipçilerden gelen yorumlar da annelerin kendi aralarında oluşturdukları duygu bağını gösteriyor ve oluşan mizah unsuruna dikkat çekecek biçimde cümleler ile çaresizlikten çıkış için reçeteler içeriyor:

“Hahaaa, 2 çocuğu olan bir arkadaşım ilkini biz eğittik, 2.si de bizi eğitti demişti :). Aynı yatakta uyuyup hiç kalkmadan hatta gözümü bile açmadan yatarak emzirmek benim uykusuzluğuma bayağı çare olmuştu. Denemediyse belki işe yarar. Elbette kesintisiz uyumakla bir değil ama kalkıp emzirip geri yatmaktan çok daha iyi gelmişti. Kolay gelsin!” (Sibel).

“Elif Hanım Merhaba, yanına alıp hem emzirip hem uyumak bi nebze daha uykusuzluğa çare oldu.kesintisiz uyku namumkün en azından zombi gibi gezmiyorsunuz.Ve ben bir sene daha uykusuz anneler kulubundayım (emmeyi bırakınca uyur diyorlar)” (Eda).

“Aydınlandım şu anda. Evet ya neden uyuyup işkence edeceğim ki kendime. Hem de zamansızlıktan şikayet de etmem. Koca gece benim. Bu gece ben de başlayacağım.” (Berivan).

“Ben uzun zaman önce okuduğum bir kitaptan etkilenip aynı yola çıktım . İşe de yaradı artık 4-5 saat den fazla uyursam sıkıntı oluyor. Tek sorun insan bazen söyle bi uyusam desede uyuyamıyor. ☺Diğer yandan kazanılan zaman mükemmel kesinlikle devam derim. Okuduęum kitapta da neden çocuklar ve deliler uyumaz çünkü onları kimse uyumaya ikna edemez diyordu. Uyumazlar ama uykusuzluk da çekmezler çünkü onların yeterli uymakla ilgili takıntıları yok.” (GS).

“Elif Hanım Derya da gıda alerjisi olabilir mi? aynı sorun bizde de var. alerji testi yaşadığım şehirde yapılmıyor o yüzden önden mide koruyucu tedaviyle 1 ay deneme yapmaya karar verdi doktoru ve gecede 12-13 kere kalkan kızımın uyanması şuan 5-6 ya indi” (Prana).

“Uyumak mı:) Oğlum 4 yaşına basacak. 3 yaşına kadar zaten sabaha kadar sallandığından uyumuyordu.Ardından işe gitmek de zahmetli oluyordu tabii:) Şimdi daha iyi.Ama bu seferde acaba üstü açılmış mıdır, üşüyor mu, terledi mi diye kontrol etmekten uykum bölünüyor:)Sonra diyorum ki şu gün ki halime de şükür.En azından kalkıp yoklayabileceğim bir yavrum var....” (Dilek)

“merhaba, demir eksikliğinin de uykusuzluk yapabileceğini doktorumuz söylemişti. ayrıca bildiğimiz hani şu eskilerin yaptığı çingene salıncağını şiddetle tavsiye ederim, sevgiler...” (Selin).

Yapılan yorumlara bakıldığında annelerin bir kısmının mevcut durumu kabullendikleri, uykusuzluk ile mücadelenin yolunu uyku gibi bir soruna sahip olmamakta, başka bir ifadeyle uykusuzluk fikrini benimseyerek, buldukları görülürken; bazı annelerin de var olan durum karşısında kendi deneyimlerini de anımsayarak uykusuzluktan kurtulmanın çarelerini sıraladıkları görülmektedir.

“Bıdık annesi olmak” başlıklı bir başka yazısında blogcuanne, İngilizce’deki Toddler kelimesinin Türkçe’ye belki bıdık olarak çevrilebileceğinden yola çıkarak, 1-3 yaş arasındaki çocukların daha özel bir ilgi ve dikkate sahip olmaları gerektiğini anlatmakta ve böylece bu yaş aralığında olan kendi çocuğu ile yaşadığı annelik deneyimlerini diğerleri ile

paylaşmaktadır. blogcuanne, bu yaş grubundaki çocuğunun özelliklerini güçlü merak duygusu, kendi sınırlarını kendisinin belirlemesi, badi yürüyüşlerin geride kalması, bağımsızlık ve beceriler ve konuşmasında meydana gelen hız biçiminde sıralıyor, ardından ekliyor: *“Oldukça uzun süren bir hitapsızlıktan sonra Nenne olarak çıktığım yolda en nihayetinde Anne’ye dönüşmüş bulunuyorum. “Barbunya diyor, anne demiyor”dan “Ayh, bi beş dakika anne deme allah aşkına!”ya geçişim çok uzun sürmedi. Çünkü o “Anne” öyle Türk filmlerindeki gibi “Anne... Anneciğim...” türünden şefkatli ve titrek bir Anne değil. Daha çok giderek yükselen, birbiri ardında eklenen ve en az üç kere tekrar eden talepkar bir Anne’ler zinciri: AnneAnneANNE!”.*

Annelik kodlarının yer aldığı ve ortak bir tecrübe ve kültürel kod ile yazılmış bu yazının ardından gelen anne yorumları da bloggerın kullandığı sıcak, samimi ve bir o kadar da ironik dili içeriyor:

“26 aylık oğlum cicekleri koklamayı keşfetti ve bamm daha ilk günden bahcedeki gulun ustune dustu sonuc sol kolunda gulun dikenlerinin yaptigi cizikler..bazen cok garip kazalar olabiliyor..” (Melike).

“Benim de yavrurum 2 yaşını geçti bile...Her anını hafızama kazımak hissindeyim.Resimler, notlar , günlükler ile bunu yapmaya çabaliyorum.40 Yaşımdan sonra geldi ve meğerse gerçek tatlı hayat oymuş...” (Seda).

“Çok güzel yazmışsınız. Gerçekten insanın tekrar yapası geliyor ” (AY).

“Evin sessiz sakin olduğu nadir zamanlarda en keyifli şeylerden biri yazdıklarımızı okumak. Okudukça keşke ben de yazabilseydim demekten alamıyorum ve okurken ufak bir tebessüm halinde yakalıyorum kendimi.Velhasıl kelimeler hep yazın ☺☺” (Sinem).

Hamilelik ve Doğuma Dair Bulgular

Aile ortamları çocukların gelişimiyle birlikte olması gereken forma bürünmektedir. Kadın için hamilelik fiziksel ve ruhsal birtakım değişikliklerin yaşandığı, bazen çok keyifli ama ilk zamanlarında oldukça sancılı geçen bir süreci teşkil etmektedir. Ancak hamileliğin ilerleyen dönemlerinde anne ile henüz dünyaya getirmediği bebeği arasında son derece güçlü bir bağın ortaya çıktığı da bir gerçektir. Oldukça uzun olan hamilelik süreci bazı sağlık sorunlarına karşın, bebeğin gelişimine hazırlık gibi keyifli anlara da sahiptir. Bu sürecin sonunda beklenen güne aile üyeleri birlikte şahitlik eder ve bu şahitlik, şahitlerin tümünde yaşamlarının sonuna kadar kalacak olan anıların birikmesine kaynaklık eder.

Bu doğrultuda blogger Elif Doğan, “İçsel doğum içsel iyilik” yazısını İçsel Doğum Doula ve Doğuma Hazırlık ve Rehberlik Eğitimi’ne ayırarak eğitim süreci ve süreç sonunda elde ettiği kazanımları takipçilerine aktarıyor. “Bugün geldiğim noktada anladım ki bir kadının doğumunu nasıl yaptığı değil, doğumunu yaparken nasıl hissettiği asıl önemli olan...” diyen blogger, kadının doğumunu suda mı yaptığı, sezaryenle mi yoksa normal mi doğum

yaptığından ziyade hissettikleridir fikrini takipçilerine benimsetmeye çalışıyor. Dolayısıyla aldığı eğitim doğrultusunda kadının doğum esnasında iyi hissetmesi gerektiğini vurgulayarak: *“Bu, bir yandan zor ve beraberinde daha fazla sorumluluk getiren ama bir yandan da müthiş geliştirici ve tatmin edici bir var oluş hali... İçsel doğumun var oluş felsefesi: “Doğumu iyileştir, dünyayı iyileştir.” Buna bir de ekleme yapmam gerekirse: Bunları yapabilmek için önce kendini iyileştir. Çünkü büyümek, insanın gençliğinde olup biten bir şey değil...”* ifadelerini blogunda aktarıyor. Takipçiler bloggerın yazısına yaptıkları yorumlarla bu noktayı destekliyor.

“Bu yoldaki paylaşımlarını merakla bekliyorum. Hatta geçenlerde aklıma gelmişti, eğitimle ilgili hiçbirşey paylaşmadı acaba nolduki diye. Bende hamileliğim zamanında ilk bulduğum adres senin paylaşımların olmuştu. Araştırmalar sonucunda bende başladım bu sene doulalık eğitimine. Bende şu an neler yapabilirim düşüncesindeyim. Dediğin gibi kendimi tanımak ve sonrasında çevremdeki kadınlara yardım etmek için çıktım bu yola bende. Önce kendi hikayemi iyileştirmek istiyorum, ve bu yola çıktığım zaman araştırdıkça birçok şeye bakışım değişiyor, geriye dönmüyorsun. Kolay değil ama çok zevkli. Sevgiler.” (Halime).

“Bu yazınızı okuyunca sanki diğer yazılarınızdan çok daha pozitif hissettim. İnşallah bu artan pozitifliği severek takip ettiğim bu blogta daha fazla görürüm. Yazılarınızdan etkilenen çok insan var. Kendi adıma teşekkür ederim Blogcuanne!” (Fzay).

“Bende neden uzun zamandan beri pozitif doğumla ilgili yazıların paylaşılmadığını merak etmiştim. 22haftalık hamileyim ve her gün ilk işim sayfanıza bakmak oluyor. Merakla bekliyorum yazılarınızı, umarım süreç uzamaz” (Sule Y).

“Bravo! Bunları söyleyebilmek de büyük cesaret işi. Bloggerların normal doğum fanatikliğinin bir kadın hakları ihlali olduğunu düşünen benim gibiler için de bunu sizden duymak (pek çok takipçiniz olduğu için bunu söylüyorum) ekstra bir mutluluk nedeni oldu.” (Eda).

“Bu yazıyı okurken sadece doğumla ilgili değil, kişisel gelişimle de bağlantılı pek çok nokta buldum. “Ön yargıyı kırmak atomu parçalamaktan zor” demiş Einstein. Bence hepimiz büyürken bilinçaltımıza sinsice işlemiş ‘inanç’ larımızı fark etmeliyiz. Eski inançlarımızla ilgili söylediklerinize tamamen katılıyorum bu noktada. Doğum konusuna gelince bence de kişi kendisi için en iyi olanı kendisi bilir. Merakla eğitimdeki paylaşımlarınızı bekliyorum. Aklıma gelmişken aynı mantıkla #kardessart konusunu da bir gün değinirseniz bence uygun olur. Sevgiler.” (DS).

Bloggerın yazısına yapılan yorumlara bakıldığında, blog yazısının takipçilere rehberlik eden ve onlara gebelik ve doğum sürecine dair yol gösterici yeni bir annelik formunun oluşmasına yardımcı olduğu sonucuna erişilebilmektedir. Takipçi görüşlerinden ayrıca bloggerı var olan ve teşvik edilen görüşlerin aksine sezaryen doğuma da olanak tanıyan görüşleri dolayısıyla takdir topladığı sonucu da elde edilebilmektedir.

Koruyucu ailelik kavramının işlendiği bir başka yazıda yazar ismini gizli tutmak maksadıyla “Kalben” olarak isimlendirdiği bir kız çocuğuna yapılan koruyucu ailelik kavramını anlatıyor. Kalben hamile: “Kalben” isimli yazıda, kimsesiz bu kız çocuğunun psikolog eşliğinde alınan eğitim ile koruyucu ailelik kapsamında sahiplenildiği ve yaşanan duygu yoğunluğu takipçilere “*Bir yerlerde bambaşka bir hayat yaşanıyor ama oradaki felaketten sizden ışık bir şekilde sizin önünüze düşüyor, takip ediyorsunuz. Sonra kavuşup, hep beraber parıldamaya başlıyorsunuz, işte Koruyucu Ailelik böyle bir şey. Neyse, kalben lohusa kadının ben, yormayın beni ağlarım...*” ifadeleri ile aktarılıyor ve bu duygusal yazının ardından yorumlar geliyor:

“Her gün bakıyorum yazmışsınız diye...o kadar duygulandım ki...ne güzel haberler bunlar...hersey gönlünüzce , tahmin ettiğinizden de güzel olur inşallah...sizin gibi insanların var olduğunu bilmek içimi umutla dolduruyor:) iyi ki varsınız...” (Banu).

“O minik urkek kız cocugu bundan sonra hep musmutlu olsun siz de ole hic uzuntu ugramasin size” (Melike).

“Ah ben agladim bile ne olur yazmaya devam et gelismeleri cok merak ediyorum. Cok guzel birsey yaptiniz kimbilir daha ne guzellikler olacsk <3” (GeCe).

“Harika! Hikâyenin sonu demişsiniz ama asıl harika hikâye şimdi başlıyor. Tüm ailenize sevgiler ☺” (Cincüce Banu).

“MUHTEŞEMSİNİZ.....(büyük harflerle yazılacak kadar muhteşemsiniz).” (Cansu).

“Çoluk-Çocuk” a Dair Bulgular

Annelikte özellikle ilk çocuk yetiştirilirken yaşanan süreçler oldukça sorunlu olabilmekte hatta zaman zaman içinden çıkılmaz bir hal alabilmektedir. Bu süreçte annenin hem kendini anne olarak tanıması hem de yeni karşılaştığı bebeğini tanıması, duygusal farkındalık gerçekleştirmesi oldukça önemlidir. Annenin bundan yoksun bir biçimde çocuğuyla kuracağı iletişim, o çocuğunda ilerleyen dönemlerde aynı sorunlu süreci yaşamasına neden olabilecektir. blogcuanne, tam olarak bu konuyu anlattığı bir yazısında konuyu “35 yaşından sonra, terapi sayesinde duygularıyla bağlantıya geçip kendimi daha iyi tanıyabilmeye, daha iyi ifade edebilmeye başlayan bir insan olarak çocuklarımın bunu, benim kadar gecikmeden yapabilmelerini çok önemsiyorum. Duygularını tanıyabilmelerini ve ifade edebilmelerini, hangi duygunun nasıl hissettirdiğini, vücutlarında ne gibi değişimlere yol açabildiğini bilmelerini istiyorum” sözleriyle açıklamaktadır. “Duygu dağarcığını geliştiren terapötik oyunlar” adı verilen bir çeşit oyun yöntemi ile çocukların duygularını daha iyi nasıl ifade edebileceklerini öğrendiklerini anlatan blogger, takipçi annelere çocukları ile kuracakları duygusal iletişimlerde bu yöntemi benimseyebileceklerini salık veriyor. Aynı zamanda blogger, içinde bulunduğumuz dönemdeki anneliğin eski dönemlerdeki annelikten farklı kodlara sahip olduğunu ifade ederek “Biz zamane ebeveynlerinin üzerinde çok baskı var. Bir yandan çocuklarımızla kaliteli vakit

geçireceğiz diye kendimizi paralarken bir yandan okul taksitlerini yetiştirmek için deli gibi çalışıyoruz. Kardeş yapsak dert, yapmasak ayrı dert, uykusuzluk, sağlıkla ilgili endişeler, gelecek kaygısı derken büyük resmi kaçırabiliyoruz. Ayben'in bu oyunları, bu büyük resmi yakalamaya yardımcı olan araçlardan biri... Bize çok iyi geldi. İletişimde nereden başlayacağını bilemeyen, koptuğunu ya da kopmak üzere olduğunu hisseden, kopmak istemediği için bir şeyler yapması gerektiğini düşünen ebeveynlere içtenlikle tavsiye ediyorum." yeni nesil annelerin farklı arayışlar ve farklı eylemler ile annelik görevlerini yapmaları gerektiği fikrini ortaya atıyor.

Katılımcı yorumlarından bazıları ise şöyle sıralanıyor: "Evide en çok zorlandığımız konu oğlumun duygularını ifade edemediği zamanlarda yaşadığı öfke patlamaları ve bu anlarda evdeki sükuneti korumak! Duygu Kartları'nın bu konuda bize yardımcı olacağını düşünüyorum. Şansımızı deneyelim ama bize çıkmasa da kesinlikle edineceğim..Teşekkürler.." (Merve).

"Çok güzel bir yazı olmuş yine. Hepimizin hayatına bir yerden ufacık bile olsa dokunabilen...Hayat telaşından, çalışmaktan, çocuğumuza vakit ayırmaya çalışmaktan, eşimize vakit ayırmaya çalışmaktan bu oyunlar gibi önemli şeyleri kaçırabiliyoruz. Gözümüzün önünde sürekli pazarlaması çok iyi yapılan facebook'ta, instagramdaki "sözde" blogger annelerin çocukları üzerinden yaptıkları reklamlardaki oyunları görebiliyoruz sadece. Bazıları iyi, bazıları çok boş. Bu şekilde arkası gerçekten dolu, bilinçli olarak hazırlanmış ve HERKESE iyi gelebilecek oyunların olması ne güzel. Bugün yine sizden bir şey daha öğrendik. Yine iyi ki varsınız! Bu arada tercihim "Az lakırtı, bol iletişim". Sevgiler" (leyla).

"5 çocuklu ailenin en küçük çocuğu olarak ufak bir kasabada , "sen küçüksün, zurnanın son deliğisin" diye diye utangaç , toplum önünde konuşamayan biri olarak geçirdim çocukluğumu, lise sona doğru anca açılabilirdim, üniversiteyle kırdım bu zincirimi. Bence çok geçti. Bunun hesaplaşmasını çok yaptım kendimle, aileme bir şey diyemiyordum hala. Bizim zamanımızda, böyle davranmak ayıp bir şey değildi, şimdi ise asosyal , depresif gibi sıfatlar çok çabuk verilip, dışlanabiliyor böyle çocuklar. Ohh! içimi döktüm, birden o yıllara gidiverdim:)İtiraf gib i oldu:). Az lakırtı, bol iletişim için şans benimle olsun, olmasa da ben ona ulaşırdım zaten:) Sevgiler.." (Sema).

"Bir sınıf öğretmeni ve bir anne adayıyım. Sayfanızla yeni tanıştım ve çok beğendim. Oyunların hepsi birbirinden güzel. Ama şimdilik öğrencilerimle "Bekle Sabret Kazan" veya "Duygu Kartları" oyunlarını keyifle oynayabileceğimizi düşünüyorum. Umarım şansımız açıktır." (Aslı).

Yorumlar irdelendiğinde takipçilerin, duygularını ifade edemeyen bir çocukluk yaşadıkları, bu durumdan rahatsız oldukları ve bu durumu kendi çocuklarına yaşatmamak için blogger annenin tavsiyelerine dikkat edecekleri ve bahsedilen oyuna bu yüzden sahip olmak istedikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Aynı zamanda yeni nesil anne oldukları bu yüzden modern dönemin sıkıntılarını yaşadıkları, bu sıkıntıların negatif etkilerini mümkün olduğunca ortadan kaldırmak istedikleri verisine de ulaşılmaktadır.

“(Annemin neden gıcık olduğunu) Anne olunca anladım” başlıklı yazısında Elif Doğan, 1985 yazında annesi, anneannesi ve Ece ile İstanbul’da yaşadıkları ve müthiş ısrarlarına rağmen annesinin “gıcık” davranarak kendilerinin kedileri sahiplenmelerine izin vermedikleri anısından yola çıkarak; yıllar sonra anne olduğunda, kendi kızının da tıpkı kendi yaptığı gibi hayvan istediğini, kendisinin de annesi gibi “gıcık” davranıp aynı ifadeyle “*Yok valla hiç uğraşamayacağım, kendiniz bakacak yaşa gelince alın.*” dediğini anlatmaktadır. Doğan, bu konu üzerinden çocuklar ve ebeveynleri arasında yaşanan anlaşılama paradoksu üzerinde durmaktadır. Ortak bir geçmiş deneyime sahip olan takipçilerin yaptığı yorumlardan da yine benzer kültürel kodlar ve çocukla hayvan arasında kurulan bağlar ortaya çıkmaktadır.

“elif hanımcım inanın benim de çocukluğum kedi ve köpeklere hasretle geçti. daha sonra muhabbet kuşu aldık ve bizimle 11 sene yaşadı. biz onu hep salardık, kafeste sadece akşamları otururdu. şimdi de bir yıldır bizimle yaşayan bir kuşumuz var, o da öyle. bir kediden farksız, sadece alıp elinize sevdirmiyor ama alışınca tepenizden inmiyor. kardeşi maalesef olmayan oğluma arkadaşlık ediyor. evimize neşe geldi resmen. soframızdan yiyor, ağzımızdan ayrılmıyor, çok da oyuncu. kuşu bir daha düşünmenizi tavsiye ederim size sizi çok seven ve derya hayranı bir takipçinizden de öte bir dost olarak.” (by kinay).

“ha ha ha çok doğru! Bizim oğlan ne istiyor bilin? Tavuk! Evde tavuk besleyecek ona sarılıp yatacakmış. En sevmediğim hayvan diyemiyorum; çünkü onun tek korkmadığı hayvan o...” (Gezginanne).

“Merhaba Elif Hanım, benim annem de her getirdiğimiz hayvanı dışarı atar ve asla evde hayvan istemezdi. Şimdi buyudum anne oldum ikizlerim oldu. Kızlarım kedi diye tutturunca bende annem gibi önce istemem dedim. Hem ev kirlenecek hem de bana bir sürü iş çıkacak diye. Ancak kediyi alınca anladım ki bunlar çok bos ve gereksiz kuruntularmış. Evde biraz tüy var evet, kedinin çoğu işi bana kalıyor evet. Ama iyi ki almışım. Köpek olsa daha zor olurdu ama kedinin bakımı kolaymış. üçüncü kızım oldu artık benim:))” (Sevinc).

“Her kadın bir gün annesine donusacaktır. Bu yaz gorusebilirsek Burak anlatsın, okuldan nasıl ayakkabı kutusu içinde bir civcivle gelip bizi punduna getirdiğini. Hala daha tüm işlerini babası yapıyor. Kendisi aada sevip, yumurtasını yiyor. Arada bana is kalacak gibi oluyor. “Bi o var ellemediğim, gozunuzu seviyim ustume kalmasin.” diye uzak duruyorum.” (Practical Mama).

SONUÇ

Van Dijk’in (2006: 1) dediği gibi “Teknoloji her geçen gün muazzam bir şekilde ilerlemektedir. Yeni yollar, kırsal alandaki el değmemiş araziler buldozerlerle işlenerek asfalt yol haline getirilir. Bu yolların hepsi, tüm bu yenilikler bilgi ve iletişim içindir. Somut olan gelişmelerin dışında soyut olarak yapılan yenilikler esas olarak hayatlarımıza yöne veren şeylerdir. Evimize giren bir kabloyu göremeyiz ancak o normalde görünür bir gerçeğin parçasıdır. Farkında olmadan evlerimize giren bu kablolar bizi hayatımızdaki başka bir teknolojiye bağımlı hale getiriyorlar. Yani elektrik ve su gibi temel ihtiyaçların dışında internet de bizi kendine bağımlı hale getirmektedir”.

Bu ifadeden anlaşıldığı gibi internet teknolojisi iletişimsel açıdan daha önce hiçbir örneğine şahit olmadığımız yeni, farklı, etkileşimli, katılımcı bir mecra ortaya çıkarmıştır. Bu yeni mecrada bireyler çeşitli ilgi alanları, uzmanlık konuları, merak duyguları gibi başlıklar altında mekânsal olmasa da fikri bakımdan bir araya gelerek paylaşımda bulunabilmektedir. Özellikle Web 2.0 alt yapısı ve buna bağlı olarak gelişen sosyal medya bireylerin paylaşımlarının, ürettikleri içeriklerin, takip ettiği ve takibini yapan kişi ve kişilerin sayısının hızla arttığı bir ortam oluşturmaktadır.

Bu durum online ortamlarda bir araya gelen bu grupların kendilerine has, diğerlerinden farklı olan kültürel kodlarının neler olduğu konusunu da akla getirmektedir. Bu kodları araştırmak için netnografi yöntemi kullanılarak ortaya çıkarılan bu çalışma, blogger anneliğın geleneksel annelik yöntemlerine neler kattığı, neleri farklılaştırdığı ve bu ortamda bir araya gelen bireylerin anneliğe dair neleri paylaştıklarını ortaya koymayı amaçlamıştır.

Elif Doğan isimli bloggerın sahibi olduğu “blogcuanne.com” bloğu incelenerek elde edilen bulgulara göre bloglarda günümüzdeki anneliğın yeni nesil annelik olduğu fikri üzerinde durulduğu anlaşılmaktadır. Bu yeni nesil anneliğın modern sorunlarına, modern bir iletişim aracı olan bloglar üzerinden çareler üretildiği de araştırmada elde edilen bulgular arasındadır.

Bunun yanı sıra, bloğu takip eden yeni nesil annelere çocuk yetiştirme, çocukla duygusal bağ kurma, çocuk yetiştirmenin püf noktaları gibi konularda verilen altın fikirlerin de yine takipçiler tarafından benimsendiği ve uygulamaya geçirileceği konusunda paylaşımların yapıldığı hususu incelemeler sonucunda ortaya çıkmaktadır. Bu yönüyle bakıldığında geleneksel annelik formunda, annenin yakınındaki bir büyüğe (anne, kayınvalide, görmüş geçirmiş bir komşu) çocuk yetiştirme konusunda fikir danışma gerçeği ile karşılaşılırken; bloglar ile birlikte yeni nesil annelerin bloggerlara danıştıkları, bloggerların fikir ve tecrübelerinden etkilendikleri ve bunları uygulamaya geçirdikleri sonucu elde edilmektedir.

Aynı zamanda yeni nesil annelerin gebelik ve doğuma hazırlık aşamalarında da bloggerların fikirlerinden yararlandıkları ve aldıkları tavsiyelere göre hangi yöntemle doğum yapacaklarına karar verdikleri de elde edilen bulgular arasındadır. Bununla birlikte annelerin bloglar üzerinden ortaya çıkan bir başka özellikleri de çocukları ile kuracakları bağın nasıl oluşacağı bakımından bloggerlardan fikir edindikleri yönündedir. Ayrıca annelerin genellikle çocukları ile daha kaliteli zaman geçirme kaygıları taşıdıkları, bu kaygı bakımından da bloglarda çare aradıkları gözlenmektedir. Araştırmada, modern zamanlarda kadının çalışma hayatındaki rolü, çocukla geçirilecek zamanın azlığı gibi problemler de yeni nesil annelerin sorunlarını oluşturmaktadır. Bu durum da annelerin bloggerların fikirlerine itibar etme sonucunu beraberinde getirmektedir.

Sonuç olarak yeni iletişim araçları arasında sayılan blog kavramı ve blogger annelerin, takipçi annelerin, yeni nesil ihtiyaçlarını karşılama, onların taleplerine yanıt verme, akıllarında oluşan

soruların yanıtlarını ortaya çıkarma, annelik tekniklerinde değişimi gerçekleştirme, yeni tüyolarla anne-çocuk arasındaki bağı güçlendirme gibi konularda geleneksel annelik formunun yeni nesil anneliğe evrilmesinde etkili bir unsur olduğu söylenebilir.

KAYNAKÇA

- Aşman Alikılıç, Ö. (2011). *Halkla İlişkiler 2.0: Sosyal Medyada Yeni Paydaşlar, Yeni Teknikler*. Ankara: Efil.
- Baym, N. K., & Boyd, D. (2012). Socially Mediated Publicness: An Introduction. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 320-329.
- Bayraktutan, G., Binark, M., Çomu, T., Doğu, B., İslamoğlu, G., & Telli Aydemir, A. (2012, Mart 7). Sosyal Medyada 2011 Genel Seçimleri: Nitel- Nicel Arayüzey İncelemesi. *Selçuk İletişim*, 5-29.
- Belkin, L. (2011, Şubat 23). *Queen of the Mommy Bloggers*. www.newyorktimes.com: <http://www.nytimes.com/2011/02/27/magazine/27armstrong-t.html> adresinden alındı
- Casey, S. (2017, Ocak 17). *2016 Nielsen Social Media Report*. Nielsen. adresinden alındı
- Cooper, C. E., McLanahan, S. S., Meadows, S. O., & Brooks Gunn, J. (2009). Family Structure Transitions and Maternal Parenting Stress. *Journal of Marriage and Family*, 71(3), 558-574.
- Economist, T. (2006, Nisan 20). *It's The Links, Stupid*. The Economist: <http://www.economist.com/node/6794172> adresinden alındı
- Feinberg, J. (2010, Mayıs 4). *Modern Moms Connect by Writing and Reading Blogs*. The Patriot Ledger: <http://www.patriotledger.com/x1042479950/Modern-moms-connect-by-writing-and-reading-blogs> adresinden alındı
- Fuchs, C. (2014). *Sosyal Medya: Eleştirel Bir Giriş*. (İ. Kalaycı, & D. Saraçoğlu, Çev.) Ankara: NotaBene. <http://www.markahocam.com/en-iyi-anne-cocuk-kadin-bloglari.html>. (tarih yok).
- Johnson, Z. (2016). *State Of The Blogging World 2016 [Infographic And Stats]*. Blogging.org: <https://blogging.org/blog/state-of-the-blogging-world-2016/> adresinden alındı
- Kaplan, A. M., & Haenlein, M. (2010). Users of The World, Unite! The Challenges and Opportunities of Social Media. *Business Horizons*, 59-68.
- Livingstone, S. (2002). *Young People and New Media*. London: SAGE.
- Lopez, L. K. (2009). The Radical Act of 'mommy blogging': Redefining Motherhood Through The Blogosphere. *New media & Society*, 729-747.
- Mangold, W. G., & Faulds, D. J. (2009). Social Media: The New Hybrid Element of The Promotion Mix. *Business Horizons*, 357-365.
- Mayfield, A. (2008, Ağustos 1). What is Social Media? http://www.icrossing.com/uk/sites/default/files_uk/insight_pdf_files/What%20is%20Social%20Media_iCrossing_ebook.pdf adresinden alındı
- McDaniel, B. T., Coyne, S. M., & Holmes, E. K. (2012). New Mothers and Media Use: Associations Between Blogging, Social Networking, and Maternal Well-Being. *Maternal and Child Health Journal*, 1509-1517.
- Nielsen. (2012, Ağustos 03). *Buzz in The Blogosphere: Millions More Bloggers and Blog Readers*. Nielsen: <http://www.nielsen.com/us/en/insights/news/2012/buzz-in-the-blogosphere-millions-more-bloggers-and-blog-readers.html> adresinden alındı
- OECD. (2007). *Participative Web and User-Created Content; Web 2.0, Wikis and Social Networking*. Paris.

- Öz, E., & Turancı, E. (2016, Nisan 20). *Sağlık İletişimi Açısından "Blogger Anne"lerin Kişisel Blogları Üzerine Bir İnceleme*. Esra Öz İle Sağlık Gündemi: <http://fesraoz.blogspot.com.tr/2017/04/saglik-iletisimi-acisindan-blogger.html> adresinden alındı
- Özbölük, T., & Dursun, Y. (2015). Pazarlama Araştırmalarında Paradigmal Dönüşüm ve Etnografinin Dijitale Evrimi Netnografi. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 46 , 227-249.
- Perren, S., Von Wyl, A., Bürgin, D., Simoni, H., & Von Klitzing, K. (2005). Depressive symptoms and psychosocial stress across the transition to parenthood: Associations with parental psycho-pathology and child difficulty. *Journal of Psychosomatic Obstetrics and Gynecology*, 26(3), 173-183.
- Powell, R. (2010). Good Mothers, Bad Mothers and Mommy Bloggers: Rhetorical Resistance and Fluid Subjectivities. *An Online Feminist Journal*, 37-50.
- Rideout, V. J., Foehr, U. G., & Roberts, D. F. (2010, Ekim 25). *Generation M2: Media in the Lives of 8- to 18-Year-Olds*. www.kff.org: <https://kaiserfamilyfoundation.files.wordpress.com/2013/04/8010.pdf> adresinden alındı
- Sysomos. (2010, Haziran). *Inside Blogger Demographics: Data by Gender, Age, etc*. Sysomos: <https://sysomos.com/reports/blogger-demographics/> adresinden alındı
- The Economist. (2006, Nisan 20). *It's The Links, Stupid: Blogging is Just Another Word for Having Conversations*. The Economist: <http://www.economist.com/node/6794172> adresinden alındı
- Van Dijk, J. (2006). *The Network Society*. London: SAGE.
- Varnalı, K. (2013). *Dijital Kabilelerin İzinde*. İstanbul: MediaCat.
- Vodaco Agency, & Pazarlamadunyasi.com. (2009, Aralık 23). *Vodaco Agency*. [blog.vodacoagency.com](http://blog.vodacoagency.com/en-cok-msn-kullaniyoruz/): <http://blog.vodacoagency.com/en-cok-msn-kullaniyoruz/> adresinden alındı
- Webb, L. M., & Lee, B. S. (2011). Mommy Blogs: The Centrality of Community in The Performance of Online Maternity. M. Moravec içinde, *Motherhood Online* (s. 244-257). Newcastle: Cambridge Scholars Publishing.
- Yelsalı Parmaksız, P. M. (2012). Digital Opportunities for Social Transition: Blogosphere. *Fe Dergisi*, 123-134.